

Påstått missbruk av dominerande ställning – Arlas leveransersättning och marknadsföringsbidrag

Konkurrensverkets beslut

Konkurrensverket kommer inte att utreda saken ytterligare.

Ärendet

Bakgrund

Den 12 oktober 2015 inkom ett tips från en privatperson till Konkurrensverket angående påstådda konkurrensbegränsande marknadsaktiviteter av Arla Foods AB (Arla). Senare inkom även tips om att Arla i vissa fall skulle ha betalat ut ersättningar till dagligvarubutiker villkorade med att Arla skulle få ett exklusivt leverantörsförhållande med butikerna. Enligt tipsen skulle dessa förfaranden ha haft till effekt att med Arla konkurrerande företag inte kunnat etablera nya leverantörsförhållanden samt i vissa fall ha tvingats avsluta befintliga leverantörsförhållanden till dagligvarubutiker.

Företaget

Arla är Sveriges största producent av mejeriprodukter och del av lantbrukar-köoperativet Arla Foods Amba med verksamhet och medlemmar i ett flertal europeiska länder. Mejeriprodukter är en central del i den produktmix som en dagligvarubutik säljer och utgörs av en stor mängd olika produkter.

Konkurrensverkets utredning

Konkurrensverket har tidigare utrett vissa rabatter som Arla tillämpat gentemot dagligvaruhandeln. Dessa utredningar har inte föranlett någon åtgärd från Konkurrensverkets sida.¹ Till följd av de ovan nämnda tipsen fann Konkurrensverket anledning att åter granska Arlas rabatter och att även utreda de påstådda villkorade betalningarna.

¹ Se Konkurrensverkets beslut i ärendena med dnr 24/2009, 215/2009 och 197/2011.

Konkurrensverket har inhämtat uppgifter från Arla om vilka typer av rabatter företaget tillämpar gentemot dagligvaruhandeln i Sverige. Arla har bland annat uppgett att de erbjuder en rabatt i form av en leveransersättning till alla dagligvaruhandlare som köper färskvaror med direktleverans. Leveransersättning villkoras av att leveransen överstiger 500 kg och stiger sedan med ökande volymer. Leveransersättningen baseras på medelleveransvikten exklusive matfett, och avräknas veckovis mot faktura i efterskott. Dessutom erbjuder Arla sina dagligvarukunder från och med den 1 januari 2016 rabatt för flexibel leverans och effektiva leveransplatsförhållanden. Enligt Arla avspeglar rabatterna de besparingar som uppkommer för Arla vid kundens köp.

Vad avser påstådda utbetalda ersättningar för exklusivt leverantörsförhållande mellan Arla och vissa dagligvarubutiker, har Konkurrensverket inhämtat uppgifter från ett antal aktörer inom dagligvaruhandeln om samtliga villkorade och ovillkorade ersättningar och rabatter som erhållits av Arla.

Skäl för beslutet

Rättslig grund

I 2 kap. 7 § konkurrenslagen (2008:579), KL, och i artikel 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, FEUF, anges att missbruk av en dominerande ställning är förbjudet. Sådant missbruk kan särskilt bestå i att dominanten begränsar produktion, marknader eller teknisk utveckling till skada för konsumenterna.

Dominans

Konkurrensverket har inte funnit det nödvändigt att ta ställning till om Arla har en dominerande ställning.

Missbruk

Missbruk är ett objektiva begrepp som särskilt omfattar sådant beteende av ett dominerande företag som kan påverka strukturen på en marknad där konkurrensen redan är försvagad just till följd av det dominerande företags existens och som, genom att företaget använder andra metoder än sådana som räknas till normal konkurrens om varor och tjänster på grundval av de ekonomiska aktörernas prestationer, hindrar att den konkurrens som föreligger på marknaden upprätthålls eller utvecklas.²

En lojalitetsrabatt som genom ekonomiska förmåner syftar till att hindra att det dominerande företags kunder gör alla eller en betydande del av sina inköp hos konkurrerande företag kan utgöra missbruk av dominerande ställning.³

² Se EU-domstolens dom i mål C-85/76, *Hoffman-La Roche mot kommissionen*, EU:C:1979:36, p. 91.

³ Se t.ex. EU-domstolens dom i mål C-23/14, *Post Danmark*, EU:C:2015:651, p. 27.

Faktorer som kan ha betydelse för bedömningen är om rabatten är retroaktiv eller inkrementell, om den är individuellt utformad eller om den tillämpas på ett standardiserat sätt, samt längden på rabattens referenstid.⁴ Av betydelse kan också vara om det dominerande företags prissättning medför risk att en konkurrent som är lika effektiv som det dominerande företaget utestängs från marknaden.⁵

Utredningen visar att Arlas leveransersättning, inklusive tilläggen för flexibel leverans och leveransplatsförhållanden, är standardiserad i den meningen att den är tillgänglig och lika för alla kunder som uppfyller kriterierna. Vidare har den ett litet inslag av retroaktivitet då den beräknas veckovis och avräknas mot nästa veckas faktura. Konkurrensverket bedömer att Arlas leveransersättning inte heller i övrigt är utformad så att den medför att lika effektiva konkurrenter riskerar att utestängas. Sammantaget ger Konkurrensverkets utredning således inte stöd för att leveransersättningen kan leda till konkurrensbegränsande utestängning.

Ett företag som har en dominerande ställning kan även missbruka denna ställning genom att binda köpare att göra alla eller de flesta av sina inköp uteslutande hos det dominerande företaget.⁶

Konkurrensverkets utredning har inte gett stöd för att Arla har gjort betalningar till dagligvaruhandlare som villkorats av exklusivitet.

Slutsats

Med hänsyn till vad som framkommit i utredningen, anser Konkurrensverket att det saknas skäl att prioritera ytterligare utredning. Konkurrensverket skriver därför av ärendet från vidare handläggning.

Konkurrensverkets beslut att inte utreda saken vidare innebär inte ett ställningstagande till om Arlas förfarande strider mot konkurrensreglerna.

Särskild talan

Konkurrensverkets beslut att inte utreda det påtalade konkurrensproblemet ytterligare kan inte överklagas. Detta följer av 7 kap. 1 § KL.

De företag som berörs av förfarandet kan däremot på egen hand väcka talan vid domstol för att få saken prövad enligt 3 kap. 2 § KL.

Särskild talan om förbud mot konkurrensbegränsande samarbete mellan företag enligt 2 kap. 1 § KL eller missbruk av dominerande ställning enligt 2 kap. 7 § KL

⁴ Ibid p. 32 ff.

⁵ Ibid p. 61.

⁶ Se t.ex. EU-domstolens dom i mål C-85/76, *Hoffman-La Roche mot kommissionen*, EU:C:1979:36, p. 89–90

BESLUT

2016-11-14 Dnr 663/2015 4 (4)

eller enligt artikel 101 respektive 102 FEUF väcks genom ansökan om stämning vid Patent- och marknadsdomstolen.

Detta beslut har fattats av generaldirektören. Föredragande har varit konkurrensrådet Staffan Martinsson

Dan Sjöblom

Staffan Martinsson

Detta beslut publiceras på Konkurrensverkets webbplats

Kopia:

Arla Foods AB